

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentul 10 lei pe an

REFORMELE GUVERNULUI

Parte din rosturile și încheeturile ce alcătuesc și leagă edificiul nostru social fiind atinse de putreziune, amenințând clintirea clădirei, s'au găsit și de astă-dată, ca în toate împrejurările grele pentru țară, patrioții destul de luminați cari să coprindă cu agerimea vedului lor presemnele clintirei, iminența pericolului.

Greu împovărat de dobânzile miliardului și jumătate de datorii, îngrămădit de considerabila datorie flotantă, pe timpul inspăimântătoare crize agricole dela 1899, când trei pătrimi din șesul României a ramas roșu de ori-ce vegetațiune herbacee, Statul Român era la două degete de faliment, de controlul străin, de îngenunchierea sa; când conducătorii acestei țări, unii prin biruri de sigur destul de grele, alții prin economii de milioane în buget, toate suportate de popor cu o adâncă convingere patriotică, au scăpat mândria națională de cea mai crudă din umiliri, acca ca bogatul Regat Român din Valea Dunărei să nu'și fi putut face față creditului larg de care s'a bucurat până aci.

Pericolul înlăturat pentru acum, trebuie întreprinsă restaurarea edificiului, național scoțându-se blocuri blocuri, cărămidă cu cărămidă, părțile putrede ori mucegăite din constituțiunea sa, și înlocuindu-se cu elemente sănătoase și capabile a'și suporta și pe viitor splendoarea pentru care este predestinat prin

tre atitea alte clădiri artificioase ale mozaicului etnic oriental.

La această restaurare se lucrăză acum din respnțeri de către conducătorii Statului, între cari actualul ministru de finance d-l Emil Costinescu, prin desființarea barierilor comunale, atâtea state în Stat câte sunt comunele Țării Românești, asigură pe de o parte edilitatea orașelor, iar pe de alta face cu neputință comercianților mari și întreprizitarilor de mărfuri prevaricațiunile de tot felul, *singurul motiv adevărat* pe care se dedeau în țară luptele înverșunate de la alegerile comunale.

Pe viitor domnii comercianți engrosiști, cu toată cearta detaiștilor ce țin de dinșii, știind că numai pot pune oamenii lor în serviciile de vămuire și transitairea mărfurilor, ca să potă introduce sau scote cât de multă marfă, plătind cât se poate mai puține taxe de acciz,—după cum sunt unii sau alții la putere—își vor vedea de afacerile lor fie-care, lăsând politica să o facă acei ce nu au interese materiale în luptele ce se dau.

Va fi un câștig imens și moral și material, atât la orașe cât și la sate, unde notarul încasa până aci pe seama sa cel puțin jumătate din accizele cărciumelor, după cum am dovedit și altă-dată prin coloanele acestui ziar.

D-l Ministru de Finance Emil Costinescu a mai prezentat Corpurilor Legiuitoare, spre a se vota în sesiunea curentă, un alt proiect de lege, pentru modificarea legii comptabilităței Statului, atât de

important, că abia putem coprinde marea-l însemnătate.

E vorba, după acest proiect, ca devizele pentru *lucrările publice* în genere să fie *complete* și *reale*, de la început, pentru fie-care lucrare, ca să nu se mai poată face în viitor proiecte și devize *suplimentare* și de *complectare*, cari, până aci, întreceau de două, de trei ori și chiar mai mult estimatiunea primordială a lucrării proiectată.

Alte dispozițiuni din legea prezentată, regulează rostul comptabilităței statului și prin urmare acele ale comunelor, județelor și tuturor așezămintelor publice, astfel că, pe viitor, va fi absolut imposibil manipulatorilor de bună credință să lase să se mai ivescă sau grămădească deficite budgetare care să nu fie acoperite imediat, în eserețiul financiar al anului ce urmează.

Cu modul acesta se pune pentru tot-deauna capăt datoriiilor flotante care au adus până la cel mai mare discredit finacele acestei țări.

Introducerea acestor reguli sunt de o însemnătate atât de mare, că ele vor produce cea mai puternică și bună impresiune chiar peste hotarele țerei.

Tot d-l Ministru de finance a mai prezentat un proiect de lege, ce asemenea se va vota în sesiunea aceasta, în privința Băncilor Populare de înființat în fie-care comună, și a unei *Bănci Centrale* a acestora, asigurând mersul regulat și cinstit al acestor instituțiuni, menite a încuragia și asigura economiile celor cumpătați în chel-

tuelli și a înlesni plăgarilor micile împrumuturi de cari au nevoie în cursul anului, scăpându-l de ghiarele cămătarilor de pretutindinea.

O altă lege de o altă deosebită mare importanță, votată de Corpurile Legiuitoare mai zilele trecute, este cea propusă de d-l Ministru de Interne Vasile Lascar, pentru *organizarea poliției generale a Statului*, complectată cu modificarea unor capitole din legea electorală, prin care se complectează și să remaniează întreg personalul polițienesc din țară, în sens ca această instituțiune să fie servită de oameni cu deosebită cultură, stabili în funcțiunile lor și în afară de virtejul luptelor electorale care făceau ca agenții polițienesci, în genere să fie recrutați din oameni cu cele mai puțin atitudini în serviciul ce erau chemați a îndeplini.

Deși deviza noastră este de a nu ne amesteca în treburile generale ale Statului, totuși nu putem rezista impulsiei de a manifesta aci complectă noastră admirație pentru munca depusă de acești doi domni miniștri, pe cari țara îi va bine-cuvînta de la un capăt la altul.

P. Grigorescu.

Drumu de fer la Tulcea

Mai zilele trecute am cetit o informație în ziarul *Adevărul*, după care M. S. Regele ar fi studind ceștiunea înființării unui drum de fer care să lege Tulcea cu linia ferată Constanța — Cernavoda, cu din escedentele bugetare ale anului financiar și cu material pe care Direcțiunea G-lă a C. F. l'ar fi având în depozitele ei.—Până acum n'am vădut confirmată aseastă știre de nici unul din organele oficioase ale guvernului, și probabil nici nu o vom vedea, cei de la centru având alte preocupări, alte zoruri, când este vorba de puțința realizării vreunei îmbunătățiri din partea Statului.

Deputații și Senatorii din regiunea țării coprinsă între Mehedința și Droboiaș sunt aci spre a îndruma numai decât ori-ce por-

nire a guvernului spre ținte mai scilpitoare d. ea, spre cele Nouă-Suliti ale Nababilor de pe Valea Prutului, decât spre satele turco-tatate ale baraganului dobrogean.

Credem cu dragă inimă; dorința o fi a M. S. Regelui, să se dea și Dobrogenilor măcar o unică satisfacțiune, dar băerile pungei Statului le țin acei ce n'au considerat până acum Dobrogea decât ca pe o lămâie de Sicilia; domni reprezentanți din Parlament ai județelor de peste Dunăre, domni Senatori și Deputați din Cameră, cari, la interpelarea din anul 1897 a d-nului deputat Căpur Aslan, *aū decis să nu se dea drepturile politice Dobrogenilor, ca să nu se mai înmulțească numărul solicitanților de îmbunătățiri locale.* Guvernul, puterea esecutivă, nefiind de cât emanațiunea reprezentanților națiunii, nu poate de cât să facă pe voia acestora; dacă se poate chiar mai mult, suprimând diligența Tulcea-Constanța, unicul mijloc de comunicație a Tulcei cu Constanța.

Așa sunt împrejurările până acum. Ce va fi pe viitor, nu putem prevedea. Totuși guvernul a avut ore-cari indicii, ore-cari presemne, din cari ar putea trage ore-cari conclusiuni, cât pentru viitor. Ziarele din Tulcea și Galați au vorbit, nu de mulți ani, de o petițiune oare-care, iscălită de peste 2000 locuitori din județul vecin Tulcea. Dacă acea petițiune a existat și a fost trimisă la destinațiunea ei, e destel de regretabil că nu s'a dat nici o importanță cauzelor ce a provocat'o.

Noi scriem aci curat românește. Am dori să fim înțeleși că nu scriem decât numai pentru scopuri românești.

Impădurirea în Dobrogea

Intr'o relațiune oficioasă publicată de ziarul *L'Indépendance Roumaine* de la 6 curent s'a făcut o dare de seamă asupra noilor dispozițiuni luate de d-l ministru al Domeniilor pentru administrarea serviciului silvico-domenial, despre care ne-am ocupat și noi numărul trecut.

După această espunere serviciul se va despărți în silvic și domeniial, cel dintâiu servit de șese ocoale și cel de al doilea de opt ocoale din cele 14 câte există acum în Dobrogea. În capul celor din urmă se va numi ca inspector un domn inginer arpentor din Minister, care ar avea misiunea a bine delimita proprietățile Statului de cele particulare, după care se va avisa la ce ar fi de făcut cu aceste pământuri. Facem deocamdată aci singura observație ca, toată Dobrogea fiind parcelată și pământurile bine delimitate, prin planuri aflate la primării, prefectură și minister, lucrarea inginerului arpentor va fi redusă la cîteva prisose, cel mult 10 la număr, cel puțin în județul Constanța; restul moșilor statului fiind compus din loturi deposedate, 80% și din terenuri netrebnice; ast-fel inginerul nu va avea mult de lucru și va putea curînd avisa la luarea unei hotărîri definitive, pe care locuitorii fără pământ o așteaptă cu mare nerăbdare.

După sus đisa espunere, serviciul silvic are *impădurite* până acum, din perimetrele comunale, la care lucreaza de atâtea ani: 114 hectare la comuna Hasancea; 250 ha. la Cara-omer, din 650 încecate — aiata tot; iar pe seama Statului are impădurite 150 ha. la Comarova; 40 ha. la Tuzla și 80 la ha. la Murfatlar, restul încecărilor nereușite. — Cifrele sunt controlate de noi la Regiunea locală, și sunt întocmai cu cele raportate oficial.

Vom constata într'un alt număr cât a costat pe Stat aceste plantațiuni toate numai cu salem, spre a vedea întru cât vederile onoratului Consiliu Technic al Pădurilor cadrează cu propunerile ce i s'a făcut, de a da și în întreprindere privată creațiunile de păduri în Dobrogea; de nu cumva acest Consiliu habar n'are de ceea ce e chemat a îndeplini, și în acest cas, dacă n'ar fi mai bine să fie radiat, de cât să mai încuree pe funcționarii esecutori cu avizele lui — spete de neresponsabilitate pentru cei nepricepuți.

Regiunea locală a luat măsuri și a întocmit proiectele, aprobate

de Minister, pentru împădurirea: întregului perimetru comunal dela Hasancea, restul până la 140 ha; restul de 1450 ha. la Cara-omer, până la 1700 ha. cât e perimetrul întreg, și de a crea păduri noi: la Sarighiol, tot pe graniță, 1100 ha și la Caramurat 250 ha; în care scop a făcut deja anul trecut pepenieri volante la Țisele perimetre și continuă, mărirea lor și repicările; iar în anul viitor, cu sumele prevădute în bugetul pe 1903/904 se vor face lucrările de utilagiū la Țisele perimetre, ca locuință pentru personal, puțuri magazie etc.

Tot asemenea la pădurile Statului Camarova, până la 839 ha; Tuzla până la 97 ha, Murfatlar până la 560 ha. Sut-ghiol până la 212 ha și Letea, lângă Sulina până la 100 ha. nisipiste sburătoare.

Pentru toate aceste sunt prevădute sumele de cheltuit pentru fiecare an. precum și cursul lucrărilor, în total pentru perimetrele comunale, pe anul 1903/904, lei 111670 și pentru ale Statului lei 42000; toate aceste numai pentru utilagiū și facerea pueților.

Plantațiunile directe în pădure, nu se pot întreprinde pe nicăeri de cât tocmăi în anul 1905, când pepenierile trebuie să dea pueți necesari.

Vom reveni, insistând asupra plantațiilor Statului ce se fac, după noi fără rost, la Murfatlar și Camarova, fruntea solului dobrogean.

P. Grigorescu.

Reîntorși din America

În toamna anului 1901 au plecat pentru America vre-o 7 locuitori români din Dobrogea din cătunele Mulciova, Adamelisi și Ivrinez. Trei din aceștia și anume Ion Dorobanțu din Cherim-Cuiusu, Vasile a lui Doabe din Mulciova și un fecior a lui Nătu din Caramurat, s'a înapoiat la casele lor, e acum vre-o lună de zile, fiind duși fără familie.

Ion Dorobanțu, venind eri la prefectura județului a dat d-ului prefect următoarea petițiune:

Domnule Prefect,

Sub-semnatul Ion Dorobanțu reîntorcându-mă din străinătate, Canada, America, unde mă dusesem acum doi ani în tovărășia și a altora, spre a mă stabili acolo, în vederea unui traiu mai lesnicios, m'am înapoiat acum la satul meu Cherim-Coiusu, comuna Asarlăc, condițiunile traiului de acolo neconvindu-mă nic' într'un chip.

La plecarea mea vindându-mi casa altui conlocuitor fără pământ și loc de casă în comună, anume Dinu Giurgiu și neavând acum un loc de casă, vă rog cu cel mai profund respect, D-le Prefect, să bine-voiți a dispune să mi se dea un loc de casă, în vatra satului, lângă moara de foc, pe lângă care să-mi pot câștiga pâinea existenței mele și a familiei cu două copilași, în lipsă de vite de plug și capital, pe care l'am cheltuit cu drumul dusului și întorsului în sumă de 1247 lei, numai plata transportului meu, ast-fel că astă-dzi nu mai pot întreprinde plugări lângă care m'am născut și cu care am trăit înainte de plecare.

Cu tot respectul

Ion Dorobanțu

Intrând în vorbă cu acest Ion Dorobanțu, un bărbat voinic, cam de 30 ani, om deștept, desghețat mi-a spus că a plecat din Dobrogea din cauza rețelilor tratamente ale administrației, din cauza hărțușelilor de tot felul ale percepto-riilor și notarilor cu vecinicele lor angarii, de drumuri și fel de fel de pretențiuni estralegale, de la acel ce nu erau băstinași dobrogeni, ci veniți din Transilvania sau aiurea.

Auzind și informându-se că în Canada, din America de Nord, se dau pământuri de hrană suficiente coloniștilor europeni, a plecat acolo împreună cu alți șase locuitori din satele învecinate, lăsându-și familia acasă, cu gând că dacă va fi bine acolo să se înapoieze să-și iea și familia. — S'a dus prin Buda-Pesta și Hamburg la New-york și de acolo prin Montreal la Quimbek, patru zile și patru nopți cu trenul.

Acolo este o sală numită, a Societății, numită a emigranților, unde popăsese toți emigranții până își văd de rost, care la mun-

că, care la pământul ce vorește a lua. Cel înscriși pentru muncă, fără capital de plugărie, plătește o taxă de un dolar pentru serviciul ce li se face de plasare cu ziua, în cutare loc, care poate fi depărtat cât de aci până la Viena și chiar mai departe. Cel ce n'au bani spre a suporta drumurile și întreținerea familiei până ce capul familiei poate câștiga ceva bani mor curat de foame în acel oraș sau due o viață nu se poate mai mizerabilă, cum s'a întâmplat tovarășilor mei cari au plecat cu familiile, toate lucrurile fiind de o scumpete mare, cum nu e nicăeri pe unde am trăit.

Cel ce se înscriu la pământ li se dă drumul pe o linie ore-care de drum de fer, la anumită stație, care e la sute de poște departe de oraș, prin pustiu, spre apus și miadă-nopțe, unde li se indică No. seriilor de loturi, direcțiunea liniei și No. loturilor de vindare, la capătul cărora e bătut un țeruş.

Amatorul ajuns acolo la capătul loturilor deja vindute, își alege pe acel care îi convine și să înapoiază la sala emigranților, unde să înscrie pentru cutare lot plătiind 10 dolari (50 lei) taxa contractelor și întabularea, după care își poate lua familia să se ducă să se așeze pe locul ce-i aparține 160 aere, sau 70 hectare aproximativ, unde să înceapă gospodăria, făcându-și casă, bordei, puț și cumpărându-și săminte și vite și unelte agricole.

Cail sunt până la 1500 lei perechea, iar boii după greutate, 600—700 lei perechea, un plug 200 lei.

După 3 ani se face o ancheta de oamenii societății și dacă constată că nu ai făcut destulă gospodărie, arătură, casă, fâneață ori noi vite, ești imediat deposedat, fără nici o despăgubire și lăsat în drum.

Lectorul va vedea că istorisim aci lucrurile așa cum ni s'a spus de Ion Dorobanțu, fără nici o adăugire din partene. Vom continua în numărul viitor, după care vom face reflecșiunile noastre.

P. Grigorescu.

Informațiuni

Proiectul de lege pentru cedarea către județ a grădinei Belvedere, unde se va construi Palatul Administrativ și de Justiție a fost votat de Camera Deputaților. El este acum pe biroul Senatului care-l va vota și dălele acestea, după care lucrările va începe în cursul acestei luni.

Primar al comunei Tulcea a fost numit tot d-l Comșa, numit în consiliu din partea guvernului; iar ca ajutor, d-l prefect respectiv a cerut numirea d-lui Șerban Ciuperca, secretar al consiliului județean, asemenea recomandat consiliului din partea guvernului.

Va să dică o nouă jurisprudență, căci art. . . . din legea organică a comunelor urbane, luerătoare în Dobrogea, e categorică, că ajutorii de primari să fie *aleși* de consilierii?

Industriașii de tot felul sunt chemați la Camera de Comerțiu, pentru anumite dăle, spre a se constitui în corporațiuni conform legii meseriilor. Am ruga pe d-nii delegați să ne trimită și nouă convocările pentru a le aduce la cunoștința publicului din județ, unde publicitatea nu pôte fi mai bine garantată de cât prin ziar.

Cu această ocazie atragem atențiunea onoratului *Comitet al Burselor din Constanța*, asupra următoarelor împrejurări:

Deună-zi s'a scos afișe pentru vânzarea a 180 tone cărbuni coks. Mai nimeni nu citește afișele pe ziduri, iar în alte orașe din județ, cu atât mai puțin. N'ar fi mai bine dacă s'ar da o publicitate mai largă unor ast-fel de vânzări silite?

Nu facem această întrebare pentru sine-ne totă lumea știind că nu facem comerțiu de publicitate, ci în folosul împetricinatului care are drept la toată protecțiunea celor ce dispun în asemenea cauze.

Publicațiune

Primăria comunei Constanța

Caetul de sarcini pentru darea în concesiune a alimentării orașului Constanța cu apă fiind aprobat de Consiliul Tehnic Superior prin Jurnalul N-rul 37 din 903, și de d-l Ministru de Interne prin ordinele No. 2534 și 3556 din 903, se publică spre cunoștința generală că, pentru darea acestei concesiuni pe o durată de 45 ani, se va ține, conform decisiunii Consiliului Comunal din ședința de la 26 Februarie a. e. licitațiune în localul acestei Primării, strada Carol I No. 48, în ziua de Luni 28 Aprilie (11 Mai) a. e., orele 3 p. m. precis.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate și în conformitate cu dispozițiunile art. 68—79 din legea asupra Com-

tabilității Generale a Statului. Supra oferte nu se primesc.

Concurenții, spre a fi admiși la licitațiune, vor depune la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, sau la orice ce altă Administrațiune financiară, o garanție în numerar sau în efecte publice garantate de Stat în sumă de (40.000) patru-zeci mii lei, prezentând recepisa de depunere odată cu oferta.

Concurenții mai sunt datori să prezinte Primăriei certificate legalisate în regulă, emanând de la autoritățile competente din țara de origine, iar Societățile Statutele de organizarea lor, prin care să probeze că dispun de mijloace suficiente și de capacitatea de a întreprinde lucrările ce fac obiectul acestui caet de sarcini.

Concurenții fără referințe serioase nu se admit.

Ofertele în plic sigilat vor fi depuse sau vor parveni la Primăria Constanța cel mai târziu la data și ora fixată mai sus și vor fi adresate:

D-lui Primar al Comunei Constanța
LA CONSTANȚA
(Romania)

ele vor purta mențiunea:

„Ofertă pentru concesiunea alimentării cu apă potabilă a orașului Constanța”.

Ofertele primite la Primărie după ora și ziua licitației, și cele care nu vor fi însoțite de recepisa constatatoare de depunerea garanției, vor fi considerate ca nule și neavenite.

Caetul de sarcini se poate vedea în cancelariile Primăriei orașului Constanța în toate zilele de lucru de la orele 8—12 a. m. și de la 2—6 p. m.

No. 10344

1903 Februarie 27.

No. 10345

Caetul de sarcini pentru darea în concesiune a iluminatului orașului Constanța cu gaz și cu electricitate, sau cu ambele de odată fiind aprobat de Consiliul Tehnic Superior prin jurnalul No. 28.903, și de D-l Ministru de Interne prin ordinele No. 2536 și 3554.903, se publică spre cunoștința generală că, pentru darea acestei concesiuni pentru o durată de 45 ani, se va ține, conform decisiunii Consiliului Comunal, din ședința de la 26 Februarie a. e. licitațiune publică în cancelariile acestei Primării, str. Carol I No. 48, în ziua de Luni 28 Apr. (11 Mai) orele 3 p. m. precis.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate și în conformitate cu dispozițiunile art. 68—79 din legea asupra Comptabilității Generale a Statului. Supra oferte nu se primesc.

Concurenții, spre a fi admiși la licitațiune, vor depune la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, sau la orice ce alte Administrațiune financiară, o garanție în numerar sau în efecte publice garantate de Stat în sumă de (80.000) opt-zeci mii lei prezentând recepisa de depunere odată cu oferta.

Concurenții mai sunt datori să

prezinte Primăriei certificate legalisate în regulă, emanând de la autoritățile competente din țara de origine, iar Societățile Statutele de organizarea lor, prin care să probeze că dispun de mijloace suficiente și de capacitatea de a întreprinde lucrările ce fac obiectul acestui caet de sarcini.

Concurenții fără referințe serioase nu se admit.

Ofertele în plic sigilate vor fi depuse sau vor parveni la Primăria Constanța cel mai târziu la data și ora fixată mai sus și vor fi adresate:

D-lui Primar al orașului Constanța
La CONSTANȚA
(Romania)

ele vor purta mențiunea:

„Ofertă pentru concesiunea iluminatului cu gaz sau cu electricitate, sau cu ambele de-odată a orașului Constanța”.

Ofertele primite la Primărie după ora și ziua licitației, și cele care nu vor fi însoțite de recepisa constatatoare de depunerea garanției, vor fi considerate ca nule și neavenite.

Comuna își rezervă dreptul de a alege printre ofertele primite pentru iluminatul cu gaz sau cu electricitate, oferta pe care o va găsi convenabilă fiind seamă nu numai de preț ci și de avantajii sistemului oferit.

Caetul de sarcini se poate vedea în cancelariile Primăriei orașului Constanța în toate zilele de lucru de la orele 8—12 a. m. și de la 2—6 p. m.

p. Primar, I. SÂNTU.

Secretar, ST DAN.

AVIS
Glopte Bisericesci
GARANTATE
Fabricațiune Română
Se găsește de vânzare la D-l
Tache Manicatișe, Constanța.
Strada Mahomedană No. 36.

INCĂNTĂTOR
este un obraz fin curat, o înfățișare fragedă și trandafirică, o piele albă, catifelată și un teint strălucitor.
Toate aceste le produce
Sapunul Lapte de Crin
din RADEBEUL
al Casei Bermann & C-ie
RADEBEUL-DRESDA
Marea fabrică: **UN CAL DE LEMN**
Bucata lei 1-50
De vânzare la L & J. Lascariș și M. Ber-
covieș. — Constanța.